

Meno, priezvisko, tituly: **Milan Zemko, PhDr., CSc.**

Rok a miesto narodenia:

7.7.1944, Čierny Balog, okr. Brezno

Pracovné pozícia:

samostatný vedecký pracovník

Adresa pracoviska

Historický ústav SAV, Klemensova 19, Bratislava
č. t. 52925753, kl. 107
e-mail: histzemk@savba.sk

Výskumné zameranie:

politické dejiny Slovenska a ČSR v medzivojnovom období

Vzdelanie a kvalifikačný postup:

Filozofická fakulta UK v Bratislave
absolvent 1966
PhDr 1986
CSc 1993

Ceny a štipendiá:

Cena SAV za vedeckopopularizačnú činnosť 1993

Členstvo vo vedeckých orgánoch a inštitúciách / redakčných radách:

člen Predsedníctva SAV 2001/2005

Pedagogická činnosť:

Filozofická fakulta UK, katedra filozofie 1989/1990

Publikačná činnosť:

1. Kniha:

ZEMKO, M.: Slovensko - krajina v medzičase, Bratislava, Kalligram 2002, s. 373. ISBN 80-7149-481-X

ZEMKO, M.: Voľby do zákonodarných orgánov na území Slovenska 1920 - 2006 (autor kapitol 2 až 5.2, voľby od roku 1920 do roku 1964), Bratislava, Štatistický úrad Slovenskej republiky 2008, s. 224. ISBN 978-80-224-1028-1

ZEMKO, M.: Občan, spoločnosť, národ v pohybe slovenských dejín, Bratislava, Historický ústav SAV - Prodama 2010, s. 280. ISBN 978-80-89396-05-4

2. Kapitoly v monografiách:

O povahe a hraniciach konceptualizmu, in: T. Štrauss, Slovenský variant moderny, Bratislava, Pallas 1992, s. 138-142

Politické strany a volebný systém na Slovensku v retrospektíve troch volieb do SNR a NR SR, in: Szomolányi, S. - Mesežnikov, G. (ed.), Slovensko: voľby 1994 (Príčiny - dôsledky - perspektívy), Bratislava, SZPV a Nadácia F. Eberta 1994, s. 45-58.

(anglická verzia) Political Parties and the Election System in Slovakia: Retrospective on the last Three Elections to The Slovak National Council and The National Council of the Slovak Republic, in: Slovakia - Parliamentary Elections (Causes - Consequences - Prospects), Slovak Political Science Association and F. Ebert Foundation, Bratislava 1995, pp. 40-55.

Voľby - prejav politickej vôle občanov, in: L. Kubín - M. Veľšic, Slovensko a jeho volebné pravidlá, Bratislava, VEDA 1998, s. 7-9.

Stredná Európa v politických koncepciách Milana Hodžu a Edvarda Beneša za druhej svetovej vojny, in: Pekník, M. a kol., Milan Hodža - štátnik a politik, 3., rozšírené vydanie, Bratislava, Veda 2002, s. 319-335.

Voličstvo strán národnostných menšín a komunistickej strany na Slovensku v parlamentných voľbách za predmníchovskej republiky, in: M. Zemko - V. Bystrický (eds.), Slovensko v Československu 1918 - 1939, Bratislava, Veda 2004, s. 179 - 198

Tradície slovenskej politiky: demokracia, autoritárstvo, totalitarizmus, in: Somolányi, S. a kol.: Spoločnosť a politika na Slovensku. Cesty k stabilite 1989 - 2004, Bratislava: Univerzita Komenského 2005, ISBN 80-223-2077-3, s. 31 - 44.

Československo-sovietske spojenectvo z pohľadu mladoludáckeho Nástupu. In: ŠUCHOVÁ, X. a kol.: Ľudáci a komunisti: Súperi? Spojenci? Protivníci?, Prešov: Universum 2006, s. 108-117.

Slovakizácia Bratislavy v 20. storočí podľa štatistík. In: FERENČUHOVÁ, B. a kol.: Slovensko a svet v 20. storočí. kapitoly k sedemdesiatinám PhDr. Valeriána Bystrického, DrSc. Bratislava: HÚ SAV | Prodama 2006, s. 26-33.

Central Europe in the Political Conceptions of Milan Hodža and Edvard Beneš during the Second World War, in: Pekník, M. (editor): Milan Hodža Statesman and Politician, Bratislava, VEDA 2007, pp. 335 - 352.

Obraz prezidenta T. G. Masaryka v knižných publikáciách vydaných pri jeho významných životných jubileách a v roku jeho smrti, in: Leikert, J. (editor): Politik s dušou filozofa. Miesto T. G. Masaryka v česko-slovenských dejinách, Bratislava, Spoločnosť Pro historia a HÚ SAV 2007, s. 204 - 214.

Spor Hodžu a Šrobára pri 10. výročí vzniku ČSR alebo História v službe politiky, in: Pekník, M. (ed.): Milan Hodža - politik a žurnalista, Bratislava, Ústav politických vied SAV, VEDA, vydavateľstvo SAV 2008, s. 117-127.

Začiatok a koniec jedného koaličného partnerstva. K vzťahu medzi Milanom Hodžom a jeho agrárnou stranou a Hlinkovou slovenskou ľudovou stranou v rokoch občianskej koalície, in: PEKNÍK, M. (ed.): Milan Hodža a agrárne hnutie, Ústav politických vied SAV, VEDA, vydavateľstvo SAV, Bratislava 2008, s. 114-128.

Politické strany prvej ČSR v siločiarach národných antagonizmov a dočasnej spolupráce, in: IVANIČKOVÁ, E. (ed.): Z dejín demokratických a totalitných režimov na Slovensku a v Československu v 20. storočí. Historik Ivan Kamenec 70-ročný, Historický ústav SAV - vydavateľstvo Prodama, Bratislava 2008, s. 30-43.

Vývin na Slovensku v rokoch 1989 - 2009. In: PROFANTOVÁ, Zuzana a kol. Hodnota zmeny - zmena hodnoty. Demarkačný rok 1989. Bratislava: Ústav etnológie SAV - Národopisná spoloč. Slovenska 2009, s. 35-50.

Slovačkaja intelligencija i spory o sovskejoj Rossiji v 30-je gody XX veka. In: IVANTYŠINOVÁ, T. i koll. avtorov. Mify - stereotypy - obrazy. Vosprijatie Rossiji v Slovakiji. Bratislava - Joškar-Ola: SDK SVE - PRO HISTORIA - HÚ SAV 2010, s. 51-65.

Nový režim pred novým štátom. Odraz zániku demokratického režimu na Slovensku na jeseň 1938 v súdobej tlači. In: BYSTRICKÝ, Valerián - MICHELA, Miroslav - SCHVARC, Michal a kol. Rozbitie alebo rozpad? Historické reflexie zániku Česko-Slovenska. Bratislava: Veda 2010, s. 73-91.

3. Štúdie uverejnené v akademických časopisoch:

K problematike dokonalého človeka v Platonovej filozofii, Filozofia 1968, roč. 23, č. 4, s. 389-403.

Jahrbuch für Aesthetik und allgemeine Kunstwissenschaft 1951-1965, Estetika 1968, roč. 5., č. 2, s. 167-172

K problematike výskumu dejín národnostných menšín a ich politických strán na Slovensku za prvej ČSR, Historický časopis 2002, roč. 50, č. 1, s. 73-79.

Volebný zákon do Poslaneckej snemovne Národného zhromaždenia za prvej Československej republiky a strany národnostných menšín, in: Historický časopis 2008, roč. 56, č. 1, s. 81-92.

4. Štúdie uverejnené v zahraničných publikáciách:

Slovakia in the Changing Central Europe - From the Disintegration of the Multinational States towards the Interregional Cooperation, in: Peoples' Rights and European Structures, Barcelona 1993, s. 141-143.

Der Zerfall der Tschechoslowakei, die slowakisch-ungarischen Beziehungen und die Lage der ungarischen Minderheit in der Slowakei, in: Im historischen Wuergegriff - Die Beziehungen zwischen Ungarn und der Slowakei in der Vergangenheit, Gegenwart und Zukunft, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 1994, s. 87-96.

Stredná Európa a jej šance i riziká v zjednocujúcej sa Európe, in: Šabata, J. /Ed./, O demokratické proměně a konsolidaci evropského středu, Vzdělávací středisko na podporu demokracie, Praha 1996, s. 44-46.

Reflektovanie medzinárodného postavenia Československa v slovenskej tlači za Rothermerovej revizionistickej akcie v roku 1927, in: Československo 1918 - 1938. Osudy demokracie v střední Evropě, I. d., Praha, Historický ústav AV ČR 1999, s. 223-232.

Strany národnostných menšín a ich voličstvo za prvej ČSR, in: Československá historická ročenka 2000, Brno, Vydavatelství Masarykovy university v Brně 2000, s. 229-244.

Domestic and International Aspects of the Czechoslovak State's Crisis and End, in: M. Kraus and A. Stanger /Editors/, Irreconcilable Differences? - Explaining Czechoslovakia's Dissolution, Rowman and Littlefield Publishers, Inc., New York - Oxford 2000, pp. 247-257.

Történelmi tudat - a kultúra alapvezo része az ezredfordulón, in: La Cultura all soglie del terzo millennio, Istituto Italiano di Cultura per l'Ungheria, Noran, Budapest 2000, s. 81-84.

Europa Środkowa i Slowacja - terazniejszość i przeszłość w cieni przeszłości, in: J. Purchla, Magda Vášáryová /Eds./, KIM SA SLOWACY? Historia, kultura, tożsamość, Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków 2005, s. 125 - 133.

History - A Fundamental Pillar of National Identity. In: SWOBODA, H. - WIERSMA, J. M. (eds.): Politics of the Past: The Use and Abuse of History., PSE, Brussel - Renner-Institut, Wien 2009, s. 171-179.

Les monuments du Soulevement national slovaque et péripéties de la mémoire historique. In: MARÉS, A. (ed.): Lieux de mémoire en Europe centrale, Institute d'études slaves, Paris 2009, s. 95-108. ISBN 978-2-7204-0455-9

Nemecká tlač v medzivojnovom multikultúrnom prostredí Bratislavy. In: Kováč, D. - Marek, M. - Pešek, J. - Prahl, R. (eds.): Kultura jako nositel a oponent politických záměru. Německo-české a německo-slovenské kulturní styky od poloviny 19. století do současnosti. Ústí nad Labem: Nakladatelství Kristína Keiserová - albis international 2009, s. 125-132.

Die Deutschsprachige Presse in multikulturellen Milieu Bratislavas in der Zwischenkriegszeit (Abriss der Problematik). In: MAREK, Michaela - KOVÁČ, Dušan - PEŠEK, Jiří - PRAHL, Roman: Kultur als Vehikel und als Opponent politischer Absichten. Kulturkontakte zwischen

Deutschen, Tschechen und Slowaken von der Mitte des 19. Jahrhunderts bis in die 1980er Jahre. Klartext Verlag, Essen 2010, s. 269-277.

5. Štúdie uverejnené v domácich neakademických časopisoch a v zborníkoch:

Slovensko-české vzťahy medzi minulosťou a súčasnosťou, in: Národy, národnosti a etnické skupiny v demokratickej spoločnosti, Filozofický ústav SAV - Filozofický ústav ČSAV, Bratislava - Praha 1991, s. 97-100

K štátoprávnym predpokladom geopolitických reflexií o Slovensku, in: Medzinárodné otázky 1992, roč. I., č. 4, s. 14-20.

Nezadržateľný zánik česko-slovenského štátu, in: Podiel posttotalitných elít na vývoji Česko-Slovenska /november 1989-jún 1992/ - Otázky transformácie postkomunistických krajín, Fakulta humanistiky Trnavskej univerzity, Politologický rad I., Agentúra O.K.O., Trnava 1993, s. 67-71.

Koncepcia národného vývinu Slovákov in: D. Kováč /Ed./, Kongres slovenskej vedy '93, Zborník referátov z rokovania VI.sekcie /Slovenský národ - história, kultúra a vzťahy k iným národom/, Bratislava 1993, s. 13-14.

Dejiny ako manipulovaný nástroj politiky, in: Súčasný mýtov a mýty súčasnosti - Zborník z medzinárodnej konferencie v Budmericiach, Ústav slovenskej literatúry SAV, Bratislava 1993,

Spor občianskeho a národného princípu?, in: B. Zala /Ed./, Slovensko dnes a v budúcnosti - výzva pre sociálnu demokraciu, Zborník z medzinárodnej konferencie v Bratislave, Print-Servis, Bratislava 1994, s. 29-31.

Slovenská stranícka scéna v rokoch 1945-1948, in: Quo vadis, Slovensko? 1996, roč. 2., č. 1, s. 49-59.

Stredná Európa v integrujúcej sa Európe - Od neurčito definovaného priestoru k presnejšie definovaným spoločným záujmom, in: Romboid 1997, roč. 22, č. 1, s. 14-27.

Od impérií cez národné štáty k slobodne združeným národom Európy. K historickým súvislostiam vzniku nových štátov v postkomunistickej Európe, in: OS 1997, roč. 1., č. 7, s. 19-21.

Chýbajúca kontinuita - Občan v siločiarach slovenskej straníckej scény a politickej tradície, in: OS 1998, roč. 2, č. 4, s. 52-56.

Central Europe in the Political Conception of Milan Hodža and Edvard Beneš during the Second World War, in: Slovak Contributions to the 19th International Congress of Historical Sciences, Veda, vydavateľstvo SAV - Historický ústav SAV, Bratislava 2000, s. 177-194.

Atlantická a európska integrácia, stredná Európa a Slovensko (K niektorým historickým a súčasným súvislostiam slovenských integračných snáh), in: Ročenka zahraničnej politiky Slovenskej republiky 2001, Bratislava, Slovenský inštitút medzinárodných štúdií 2002, s. 71-77. (anglické znenie) Atlantic and European Integration, Central Europe and Slovakia (To some Historical and Current Bearings of Slovak Integration Efforts), Yearbook of Foreign Policy of the Slovak Republic 2001, Slovak Instit. for Internat. Studies, Bratislava 2002, pp. 75-81

Politické strany a ich voličstvo v novozámočkom a košickom volebnom kraji v parlamentných voľbách za prvej Československej republiky, in: P. Švorc, M. Danilák, H. Heppner (editori): Veľká politika a malé regióny 1918 - 1939, FF PU Prešov a Institut fuer Geschichter der Universität Graz 2002, s. 200-214.

"Motorom" politického tlaku boli HZDS a jeho predseda, in: A. Baláž (ed.), Nový štát a jeho prvý muž. Michal Kováč očami spolupracovníkov, Dilema, Bratislava 2003, s. 91-101

K medzivojnovým zdrojom pokusu o "konečné vyriešenie" maďarskej otázky v Československu, in: Št. Šutaj (ed.), Dekréty Edvarda Beneša v povojnovom období, Universum, Prešov 2004, s. 5-13

Československo-maďarská a slovensko-maďarská hranica po Trianonskej zmluve a Viedenskej arbitráži - premeny verejnej argumentácie, in: Historické štúdie č. 43, Ročenka Historického ústavu SAV, Veda, Bratislava 2004, s. 57-66

Slovensko-maďarské konfrontácie - skutočnosť či fikcia?, in: A. Simon (ed.), Mýty a predsudky v dejinách. Historická konferencia 7. dec. 2004, Fórum inštitút pre výskum menších - Lilium Aurum, Šamorín - Dunajská Streda 2005, s. 50-57.

Tvorcovia neuveriteľného projektu, in: OS 2007, č. 1, roč. 11. s. 34-37.

Central Europe in the Political Conceptions of Milan Hodža and Edvard Beneš during the Second World War, in: Pekník, M. (editor): Milan Hodža Statesman and Politician, Bratislava, VEDA 2007, pp. 335 - 352.

Ako sa zbaviť ministra. Politický pád ministra Milana Hodžu roku 1929, in: Bystrický, V. - Roguľová, J. (eds.): Storočie škandálov. Aféry v moderných dejinách Slovenska, Spoločnosť Pro Historia, Bratislava 2008, s. 129-140.

Občiansky verzus národný princíp - skutočný protiklad?, in: Szigeti, L. (ed.): Slová. Pamätnica k sedemdesiatke Rudolfa Chmela, Bratislava, Kalligram 2009, s. 270-277.

Pravidlá parlamentnej demokracie a obmedzenia v ich uplatňovaní v slovenskej spoločnosti 20. rokov 20. storočia. In: ROGUĽOVÁ, J. a kol. Od osmičky k osmičke. Premeny slovenskej spoločnosti v rokoch 1918 - 1938. Bratislava: Historický ústav SAV 2009, s. 7-16.

Stredná Európa - chiméra, alebo stále živá šanca?, K sedemdesiatke Karla Schwarzenberga. In: SNOPKO, L. (ed.): Keby sme mali knieža. Bratislava: Mosty 2009, s. 74-75, 135.

Vojnový slovenský štát v kontinuite a diskontinuite slovenských dejín. In: ČARNOGURSKÝ, Ivan (ed.). Slovenská historická identita v XX. storočí. Bratislava: Eurokódex 2009, s. 97-105.

Slovensko v historickom hľadaní svojej demokratickej identity, in: BÚTORA, M. - KOLLÁR, M. - MESEŽNIKOV, G. - BÚTOROVÁ, Z. (Eds.). Kde sme? Mentálne mapy Slovenska. Bratislava: Inštitút pre verejné otázky - Kalligram 2010, s. 30-42.

Milan Rastislav Štefánik medzi legendami a antilegendami. Premeny ich podôb v spoločensko-politických zmenách 20. storočia, in: ČAPLOVIČ, M. - FERENČUHOVÁ, B. - STANOVÁ, M (Eds.). Milan Rastislav Štefánik v zrkadle prameňov a najnovších poznatkov historiografie. Bratislava: Vojenský historický ústav - Ministerstvo obrany SR 2010, s. 211-218.

6. Štúdie v elektronických časopisoch

Slovensko v syntetických dejinách predmníchovskej Československej republiky od Antonína Klimka, Človek a spoločnosť (internetový časopis) 2004, roč. 7., č. 3

O podobu národných dejín. Úvaha o mieste a funkcii periodizácie národných dejín v syntetických dielach o dejinách stredoeurópskych národov, in: Forum historiae č. 1/2007, <http://www.forumhistoriae.sk>

K vnútorným zdrojom pádu parlamentnej demokracie a rozkladu občianskej spoločnosti na Slovensku po 6. októbri 1938, v téme Demokracia, spoločnosť a politika na medzivojnovom Slovensku, Forum Historiae č. 1/ 2010, s. 1-6. <http://www.forumhistoriae.sk>

7. Editovanie knihy

ZEMKO, M. - BYSTRICKÝ, V. (editori), Slovensko v Československu 1918 - 1939, Bratislava, Veda 2004, s. 688. ISBN 80-224-0795-X

8. Preklad knihy:

J. G. Herder, Kalligona, Bratislava, Tatran 1987, s. 250